Massa-vernietigings-wapens

MS Dit nummer van de Militaire Spectator is een zg. themanummer, specifiek gericht op de militair-strategische ontwikkelingen aan zowel de zijde van de NAVO als aan die van het Warschau-Pact. Een bijzonder woord van dank gaat uit naar de auteurs die zich onmiddellijk bereid verklaarden eraan mee te werken.

Overigens heeft niet uitsluitend de Militaire Spectator als militair-wetenschappelijk blad het prerogatief van het zich bezighouden met belangrijke aspecten van vrede en veiligheid, en daaraan onder meer gekoppeld het militair-strategische denken. Na de Tweede Wereldoorlog is dat denken immers in sterke mate beïnvloed door de vernietigende kracht die met name kernwapens in zich hebben. Niet het winnen van een toekomstige oorlog, maar juist het voorkómen daarvan is de primaire doelstelling geworden van het NAVO-veiligheidsbeleid. Een groot gedeelte van onder meer de Nederlandse bevolking is door de desastreuze uitwerking van kernwapens aan het denken gezet, en een belangrijk streven, ook binnen de nationale veiligheidspolitiek, is het terugdringen van de rol die kernwapens op dit moment spelen in de afschrikking en het behouden van het machtsevenwicht tussen de NAVO en het Warschau-Pact.
De vaak emotionele discussies, betogingen en oproepen rond het Novemberbesluit betreffende de plaatsing van kruisvluchtwapens zullen een ieder nog vers in het geheugen liggen. Vele groeperingen en bewegingen hebben het reduceren van het aantal kernwapens en kernwapeninzetmiddelen, alsmede de mogelijke kernwapeninzet, tot het niveau nul tot hun *Leitmotiv* gemaakt. Ook mondiaal geschiedt zulks, bv. door de ,,beweging van artsen tegen inzet van kernwapens". Twee exponenten daarvan, een arts uit de Sovjet-Unie en een uit de Verenigde Staten van Amerika, hebben onlangs de Nobelprijs voor de vrede — toegekend aan die beweging — in ontvangst mogen nemen. Overigens zou uit de benaming ,,tegen inzet van kernwapens" de — foute? — conclusie kunnen worden getrokken dat die beweging en haar aanhangers niet zijn gekant tegen vervaardiging en opslag van die wapens.
Op zich is een dergelijke bezorgdheid te begrijpen en toe te juichen, hoewel daaruit niet de verkeerde conclusie mag worden getrokken dat zij die geen lid zijn van die zg. vredesbewegingen, respectievelijk ermee sympathiseren, voorstanders zouden zijn van kernwapeninzet. Geen zinnig mens is voorstander van oorlog, laat staan van kernwapeninzet. Ook militairen niet; beter gezegd, *juist* militairen niet, want zij weten immers maar al te goed welke gevolgen een dergelijke inzet meebrengt. De niet-sympathisanten met die zg. vredesbewegingen staan echter eerder een tweezijdige reductie voor dan een eenzijdige (eenzijdig dan uit te leggen als eenzijdige NAVO-reductie). Opgemerkt wordt dat wat dat laatste betreft de NAVO reeds eenzijdig stappen heeft ondernomen, o.m. door meer dan duizend kernladingen uit Europa terug te trekken. Dat is echter slechts mogelijk indien het bestaande nucleaire evenwicht — laten wij voorshands maar uitgaan van dat evenwicht — niet wordt aangetast. Met betrekking tot dit eenzijdige afstoten zou kunnen worden gesproken van een overcapaciteit van de zijde van de NAVO.

Uit het oogpunt van vrede en veiligheid is de nadruk die wordt gelegd op de eventueel eenzijdige afstoting of vermindering van kernwapens, tot het uitbannen daarvan toe, een zeer eenzijdige reac-

tie. Over de andere massavernietigingswapens — de biologische en chemische — wordt in het algemeen met geen woord gerept. Maar ook de inzet van die wapens heeft funeste gevolgen, een resultaat dat valt te vergelijken met dat van de zo verfoeide ,,neutronenbom'': de mensen gaan dood maar de gebouwen blijven staan. Welke diepere achtergronden zouden aan deze apathie ten grondslag liggen? Is de desastreuze uitwerking van die wapens niet genoegzaam bekend? Gaat men ervan uit dat tegen die wapens afdoende beschermende maatregelen kunnen worden getroffen? Of denkt men dat chemische en biologische strijdmiddelen uitsluitend tegen militairen — in dit geval NAVO-militairen — zullen worden ingezet, hetgeen niet zou gelden voor kernwapens? Expliciet is hier gesteld NAVO-militairen aangezien — met uitzondering van de Verenigde Staten van Amerika — alle andere NAVO-landen het protocol van Genève hebben ondertekend die wapens niet te vervaardigen, laat staan in te zetten. Dat laatste geldt evenmin voor de Sovjet-Unie. Sovjetrussische militairen zijn dan ook getraind om onder bv. chemische oorlogsomstandigheden agressief te kunnen optreden; chemische omstandigheden die dan door hen zijn veroorzaakt.
In dat kader bezien zou meer respect zijn op te brengen voor de pacifistische idee àl het militaire geweld, desnoods eenzijdig, uit te bannen. Deze nobele, maar uiterst eenzijdig gerichte opvatting is echter — helaas — verre bezijden de realiteit.

Ten tijde van vrede, levend in een vrije en beschermde staat, behoort dat filosoferen tot de mogelijkheden. Gedurende de bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog was de Nederlandse bevolking ruwweg te verdelen in drie groepen: de kleine groep die actief deelnam aan het verzet, de grote groep die alles gelaten over zich heen liet gaan en maar één doel voor ogen had, zo goed mogelijk en met zo min mogelijk problemen de bezetting doorstaan, en de helaas te grote groep collaborateurs en sympathisanten. Ook pacifisten, aanhangers van het ,,gebroken geweertje'' gingen toen actief in het (gewapend) verzet. Met name de tweede groep was overigens wel blij dat zij werd bevrijd door geallieerde militairen.

Het NAVO-veiligheidsbeleid — met het voorkomen van een oorlog als eerste prioriteit — is gebaseerd op pariteit, op evenwicht. Het zich voornamelijk inzetten voor vermindering van kernwapens is echter een te eenzijdige benadering. Chemische en biologische strijdmiddelen verdienen ten minste evenveel aandacht.